

Ny Bokin'i Daniela — Faharoa amby enimpolo

Famongorana ny Vatosoa ao amin'ny Fahitana Ara-paminanian'i William Miller: Fandinihana Ara-tsikera ny Fialàn'ny Advantisma amin'ilay “Fahazavana Lehibe” sy ny Antso Hiverenana amin'ny Fototra Marina

Jeff Pippenger
2024-01-26

Ny firavaka tao amin'ny nofin'i William Miller dia hamirapiratra avo folo heny noho ny namirapiratany teo amin'ny tantaran'ny Millerita. Marina ny fahatakaran'ny Millerita ny amin'ilay fahalalana izay nitombo nandritra ny tantarany, nefa tsy feno. Rehefa apetraka ao anatin'ny tontolo ara-tantara marina kokoa ny fahatakaran'izy ireo, dia mampiseho hevitra lalina sy lehibe kokoa izany; fa tsy vitan'ny hoe manitatra ny fahamarinana ara-paminaniana asehon'ireo firavaka ihany izy, fa mamokatra koa ny fitsapana ho an'ireo virijina folo amin'ny andro farany. Ny fahatakaran'ny Millerita dia aseho eo amin'ireo tabilao roa navelan'ireo mpisava lalana (1843 sy 1850). Samy fahatanterahan'ireo tabilao nambaran'ny faminaniana ao amin'ny Habakoka toko faharoa izy roa ireo, ary ny zava-misy fa ireo tabilao ireo dia fahatanterahan'ny Habakoka, sady koa fa ireo fahamarinana ireo indrindra no fahamarinana fototry ny Advantisma, dia nofaritan'ny Fanahin'ny Faminaniana ho toy izany mihitsy.

Ny fahatakarana ny sasany amin'ireo fahamarinana fototra dia nitombo tamin'ny voninahitra, rehefa notarihina ny Millerita ho amin'ny fahatakarana ny fitoerana masina any an-danitra sy ireo fahamarinana mifandray amin'ny fitoerana masina, taorian'ilay fahadisoam-panantenana lehibe tamin'ny 22 Oktobra 1844. Kanefa ny fifindran'ny Advantisma ho amin'ny toe-panahy Laodikiana tamin'ny 1856, sy ny fandavany tanteraka ilay “fito heny” tamin'ny 1863, dia nitarika azy ireo ho any amin'ny efitr'i Laodikia. Tsy nisy fahamarinana manan-danja navoakan'ny Advantisma intsony hatramin'ny taona 1850. Raha misalasala amin'izany filazana izany ianao, dia farito hoe nahoana izany no tsy marina.

Marina ny fahazoan'ny Millerites momba ny Daniela toko faharoa, nefa voafetra ny fahatakarany. Tsy mba nihoatra ny fahazoan'ny Millerites mihitsy ny Advantisma. Ankehitriny dia hita avokoa ireo fanjakana valo aseho ao amin'ny Daniela toko faharoa, tahaka izany koa ny tandindona momba an'i Daniela mivavaka mba hahatakatra ny zava-miafina amin'ny nofin'i Nebokadnezara. Io zava-miafina io dia maneho ny zava-miafina ara-paminaniana farany, (satria ny mpaminany rehetra dia manondro ny andro farany), ary ny zava-miafina ara-paminaniana farany dia izay ambaran'i Jaona ho Apokalypsin'i Jesosy Kristy. Vohana izany zava-miafina izany rehefa “akaiky ny andro,” mialoha indrindra ny hifaranan'ny fotoam-pahasoavana, ary ankehitriny dia eo am-pivoahana tombo-kase izany zava-miafina izany, ho an'izay misafidy ny hahita.

Ny fahatakarana Millerita momba ny “ny isan'andro” ao amin'ny bokin'i Daniela dia nohamarinin'ny tsindrimandry ho marina; kanefa tamin'ny taona 1901 dia nanomboka nanao dingana handavana izany fahamarinana fototra izany ny Advantisma, ary tamin'ny taona 1930 dia niverina tamin'ilay fomba fijery protestanta taloha ny Advantisma, izay milaza fa “ny isan'andro”

dia maneho lafiny iray amin'ny asa fanompoan'i Kristy ao amin'ny fitoerana masina. Izany fomba fijery satanika izany, hoy ny Fanahin'ny Faminaniana, dia avy tamin'ireo “anjely izay noroahina hiala tany an-danitra.” Ankehitriny, ny fomba fijery Millerita marina momba ny “ny isan'andro” dia azo jerena fa tsy mariky ny fanompoan-tsampy ihany, fa mariky ny fikomian'ny Advantisma koa, izay mitondra ny famitahana mahery amin'ireo izay tsy tia ny fahamarinana.

Ny Millerita dia notarihina ho amin'ny daty marina hifaranan'ny telo arivo amby roanjato taona, ary ny Advantisma, avy hatrany taorian'ny Fahadisoam-panantenana Lehibe, dia nahafantatra fahazavana nitombo mifandray amin'izany faminaniana izany; kanefa, noho ny nandavany ny “fotoana fito,” hatramin'ny 1856 ka hatramin'ny 1863, ary na dia mandraka androany indrindra aza, dia tsy nahita fahazavana mandroso avy amin'ilay foto-pampianarana izay lazainy fa andry afovoany sy fanorenany izy ireo. Ankehitriny ny “fotoana fito” dia azo jerena, (ho an'ireo vonona hahita), ho mifandray mivantana amin'ny vanim-potoana rehetra ao amin'ny faminanian'ny telo arivo amby roanjato taona.

Ny sivy amby efapolo taona voalohany dia maneho ny tsingerin'ny tany miala sasatra isaky ny taona fahafito, izay averina impito. Ny efajato sy sivifolo taona dia tsy maneho fe-potoam-pitsapana ho an'ny Isiraely fahiny ihany, fa manondro koa ny isan'ny taona nisian'ny fikomiana tamin'ny didy namela ny tany hiala sasatra, izay tsy maintsy nitranga mba hanangonana fitambaran-taona fito-polo izay nanakanana ny tany tsy hiala sasatra (izay no fe-potoanan'ny fahababoana noho izany fikomiana izany indrindra). Ny herinandro izay nanamafisan'i Kristy ny fanekena dia voarafitra amin'ny telo taona sy tapany hatramin'ny hazo fijaliana, ary telo taona sy tapany aorian'ny hazo fijaliana. Tamin'izany herinandro izany dia nanangona ny olona rehetra Kristy, fa hoy Izy: raha asandratra Aho, dia hanangona ny olona rehetra ho eo amiko.

Ankehitriny no fitsarana ity tontolo ity; ankehitriny no hanariana ny andrianan'izao tontolo izao. Ary Izaho, raha asandratra hiala amin'ny tany, dia hitaona ny olona rehetra hanatona Ahy. Jaona 12:31, 32.

Ny roa arivo sy diman-jato sy roapolo andro izay nanamafisan'i Kristy ny fanekena sy nanangonany ny olona ho eo Aminy, dia maneho ny roa arivo sy diman-jato sy roapolo taona izay nanaparitahan'Andriamanitra ny vahoakany mpikomy noho ny adin'ny fanekeny. Ny “fotoana fito” notorahana tamin'ny fanjakan'i Isiraely tany avaratra dia maneho ny fanaparitahana naharitra roa arivo sy diman-jato sy roapolo taona, izay nanomboka tamin'ny 723 tal. J.K. ary nifarana tamin'ny 1798. Ny taona 538 no mampisaraka ireo fe-potoana roa ireo ka mamorona fe-potoana roa mifanesy, samy enin-jato sy arivo taona avy. Ny fe-potoana voalohany dia maneho ny fanitsakitsahana ny fitoerana masina sy ny tafika nataon'ny fanompoan-tsampy, ary ny faharoa kosa ny fanitsakitsahana nataon'ny fahefana papaly.

Ny “fotoana impito”, dia dimy amby roanjato sy arivo sy roa-polo taona nanjo ny fanjakana atsimo, izay nanomboka tamin'ny 677 tal. J.K. ka nifarana tamin'ny 1844, dia nifarana tamin'ny 22 Oktobra 1844. Izy io dia tandindon'ny ozon'ny fanekena, ary nofanana tamin'ny fanenoana ny trompetra jobjily izay tokony ho notsofina tamin'ny Andron'ny Fanavotana. Ny Andron'ny Fanavotana tandindon'ny tena izy, izay nanomboka tamin'ny 22 Oktobra 1844, dia maneho

vanim-potoana iray. Izany no vanim-potoanan'ny Fitsarana Famotopotorana, ary nandritra izany vanim-potoana izany dia tokony ho naneno ny trompetra jobily mifandray amin'ny tsingerina masina fito.

Fa amin'ny andro handrenesana ny feon'ny anjely fahafito, raha vao hanomboka hitsoka izy, dia ho tanteraka ny zava-miafina momba an'Andriamanitra, araka izay nambarany tamin'ny mpanompony, dia ny mpaminany. Apokalypsy 10:7.

Ny fanenoan'ny Trompetra fahafito, izay nanomboka tamin'ny 22 Oktobra 1844, dia maneho ny Trompetra Jobily ao amin'ny tsingerina masina misy fito, araka izay aseho ao amin'ny Levitikosy toko faha-dimy amby roapolo. Tamin'ny farany dia marina ny Millerita momba ny famaritana daty ny faminaniana roa arivo sy telon-jato taona, ary tonga tamin'ny fahatakarana bebe kokoa momba izany ny Advantisma taorian'ny Fahadisoam-panantenana Lehibe, nefa ny “vatosoa”-n'i Miller momba ny fe-potoana roa arivo sy telon-jato taona dia mampirapiratra avo folo heny kokoa ankehitriny. Ny toetra faminaniana rehetra an'ireo fe-potoana fito izay voasolotena ao anatin'ny fe-potoana roa arivo sy telon-jato taona, dia manana fifandraisana mivantana ara-paminaniana amin'ny roa arivo sy diman-jato amby roapolo taona (“impito”), ao amin'ny Levitikosy toko faha-dimy amby roapolo sy faha-enina amby roapolo.

Nolavin'ny Millerites ny filazan'ny Protestantisma niodina sy ny Katolisisma fa i Antiokosa Epifana no tandindon'ny “mpandroba ny olonao,” izay “nanandratra ny tenany,” ary “lavo”; ary marina izy ireo. Fantany sy narovany ny fahamarinana fa i Roma no aseho ao amin'ny tenin'Andriamanitra ara-paminaniana ho “mpandroba ny olonao izay nampiorina ny fahitana”, fa tsy mpanjaka Siriana iray tsy fantatra sy tsy manan-danja eo amin'ny tantara izay nampiorina ny fahitana.

Ankehitriny, ny teoljiana Advantista dia mampianatra fa i Antiokosy Epifana no “mpandroba amin'ny vahoakanao.” Ankehitriny, ilay hevitra izay tao amin'ny tantara Millerita no naneho fa ny vahoakan'ny fanekena teo aloha izay nandaloana dia tsy nahatakatra, sady tsy afaka nahatakatra, ny fahitana (izay voapetraka amin'ny alalan'ny fahatakarana marina ny “mpandroba amin'ny vahoakanao”), dia averina indray ankehitriny ataon'ilay vahoakan'ny fanekena teo aloha izay mbola andaloana indray.

Raha tsy misy fahitana, dia ringana ny vahoaka; fa izay mitandrina ny lalàna kosa, dia sambatra izy. Ohabolana 29:18.

Ny Millerita dia nampianatra araka ny marina fa ny roa arivo sy dimanjato amby roapolo taona (“fito andro”), ao amin'ny Levitikosy faha-enina amby roapolo, no faminanian'andro lava indrindra sy farany ao amin'ny Baiboly; kanefa ny Advantisma Laodikiana dia nandà io “vatosoa” io tamin'ny taona 1863, ary ankehitriny dia hita mazava, (ho an'izay maniry hahita), fa tsy vitan'ny hoe marina ny Millerita tamin'ny namaritany ny “fito andro” ho faminanian'andro lava indrindra ao amin'ny Baiboly, fa koa fa “ny ozona”, izay fahatezeran'Andriamanitra, dia notanterahina tamin'ny fanamelohana ny fanjakana avaratra sy ny fanjakana atsimon'ny Isiraely.

Ankehitriny dia hita fa ny fiafaran'ireo fahavinirana roa ireo avy, izay resahin'ny bokin'i Daniela (tahaka ny ataon'ireo mpaminany hafa koa), dia toy ny tohana roa amin'ny faran'ny fe-potoana iray naharitra enina amby efapolo taona, izay nanorenan'i Kristy ny tempoly Millerita, araka ny tandindon'ireo enina amby efapolo andro izay nitoeran'i Mosesy teo an-tendrombohitra nandray ny toromarika momba ny fanorenana ny tabernakely tany an-efitra; ary koa araka ny enina amby efapolo taona nanaovan'i Heroda fanavaozana ny tempoly, izay noresahin'ny Fariseo tamin'ny resadresany tamin'i Kristy momba Azy “hanangana indray” tamin'ny alalan'ny fanadiovana ny tempoly iray izay efa “nopotehin” ny mpivarotra sy ny mpanakalo vola, ary koa tamin'ny alalan'ny fitsanganan'ny tempoliny maha-olona izay noforonina tamin'ny krômôzôma enina amby efapolo. Ankehitriny, ireo fahamarinana fototra Millerita dia mbola marina tahaka ny hatramin'izay ihany, nefa ankehitriny dia lalina folo heny kokoa.

Amin'izao andro izao dia azo tsapain-tanana (ho an'izay vonona hahita) fa, raha nanambara ny Tenany ho Palmoni i Kristy (ilay Mpandahatra Isa Mahagaga, na ilay Mpandahatra ny Zava-miafina) ao amin'ny andininy fahatelo ambin'ny folo amin'ny toko fahavalo ao amin'i Daniela, dia nampiseho ny fifandraisana misy eo amin'ny fahitana iray izay maneho fe-potoana roa arivo sy telonjato taona sy fahitana iray hafa izay maneho roa arivo sy diman-jato sy roapolo taona Izy. Rehefa fantarina ny fifandraisan'ireo fe-potoana ara-paminaniana roa ireo, dia hita fa mifandray mivantana amin'ny roa ambin'ny folo-jato sy enimpolo taonan'ny fitondran'ny papa izy ireo, izay kosa mifandray amin'ny roa ambin'ny folo-jato sy sivifolo taona ao amin'i Daniela roa ambin'ny folo ary koa amin'ny telo ambin'ny folo-jato sy dimy amby telopolo taona ao amin'io andininy io ihany.

Misy fifandraisana mivantana maro hafa amin'ireo fe-potoana ara-paminaniana izay mifandray amin'ireo fahitana roa ao amin'ny andininy fahatelo ambin'ny folo sy fahaefatra ambin'ny folo ao amin'ny Daniela toko faha-valo, nefa ireo dia tsapan'izay maniry hahita ihany. Fa ankehitriny, mihoatra noho ny fifandraisan'ireo fe-potoana rehetra izay atambatry ireo fahitana roa, dia ny fanambarana ny anaran'i Palmoni (Ilay Mpandahatra Isa Mahagaga, na Ilay Mpanisa ny Zava-miafina). Marina ny Millerita momba ireo andininy roa ireo, saingy voafetra; ary ankehitriny kosa, ny Advantisma dia ao anatin'ny haizina tanteraka sy lalina indrindra.

Mijanòna ianareo, ka gaga; miantsoa mafy, eny, miantsoa: mamoy izy, nefa tsy amin'ny divay; miraviravy izy, nefa tsy amin'ny toaka mahery. Fa Jehovah efa nandatsaka taminareo ny fanahin'ny torimasolalina, ary efa nanakimpy ny masonareo; ny mpaminany sy ny lehibenareo, dia ny mpahita, no nosaronany. Ary ny fahitana rehetra dia tonga aminareo tahaka ny tenin'ny boky voaisy tombo-kase, izay atolotry ny olona anankiray mahay mamaky teny ka anaovana hoe: Vakio ange ity, masina ianao; ary hoy izy: Tsy mahay aho, satria voaisy tombo-kase izy; ary ny boky dia atolotra kosa amin'izay tsy mahay mamaky teny ka anaovana hoe: Vakio ange ity, masina ianao; ary hoy izy: Tsy mahay mamaky teny aho. Isaia 29:9–12.

Nambaran'i Rahavavy White fa nomena “fahazavana lehibe” momba ny bokin'ny Apokalypsy i William Miller, nefa ny fahatakarany ny toko faharoa ambin'ny folo, fahatelo ambin'ny folo, fahafito ambin'ny folo ary fahavalo ambin'ny folo ao amin'ny Apokalypsy dia, tsotra izao, tsy marina. Ireo fahatakarana diso ireo dia tsy voaseho eo amin'ireo tabilao masina roa, fa izay

voaseho avy ao amin'ny bokin'ny Apokalypsy, toko fahasivy, dia ilay “vatosoa” izay anehoana fa ny finoana silamo dia asolo tena amin'ireo Loza telo.

“Nijery ny bokin'ny Apokalypsy ho zava-miafina sy ho tsy dia manan-danja noho ny ampahany hafa amin'ny Soratra Masina ny mpitory teny sy ny vahoaka. Kanefa hitako fa tena fanambarana tokoa ity boky ity, nomena ho tombontsoa manokana ho an'izay tokony ho velona amin'ny andro farany, mba hitarihana azy ireo hahafantatra ny tena toerany sy ny adidiny. Nitarika ny sain'i William Miller ho amin'ny faminaniana Andriamanitra ary nanome azy fahazavana lehibe momba ny bokin'ny Apokalypsy.” Early Writings, 231.

Ny fiteny hoe “fahazavana lehibe” ao amin'ny asa soratr'i Sister White dia tena manazava zavatra maro. Takatr'i Miller ny amin'ireo fiangonana sy ireo tombo-kase ary ireo trompetra ao amin'ny Apokalypsy, fa ny anjely masina no “nitarika ny sainy” momba ireo lohahevitra ireo. Ilay “fahazavana lehibe” nomena an'i Miller dia naseho teo amin'ireo takelaka masina roa, ary ireo fahamarinana ara-pampianarana izay ilay “fahazavana lehibe” dia nantsoina tao amin'ny nofiny hoe “vatosoa”. Nomena an'i Adventisma izany “fahazavana lehibe” izany, ary nanomboka nanosotra azy tamin'ny vatosoa sandoka izy nanomboka tamin'ny 1863. Ny fitsipiky ny “fahazavana” dia izao: ny “fahazavana” no ampiasain'i Kristy hitsarana olona iray na vahoaka iray.

Tsy ny “hazavana” ananan'ny vahoaka ihany no mitsara azy, fa koa ilay “hazavana” izay mety ho azony raha tsy nanoherany izany izy ireo (araka ny nataony tamin'ny 1856, ohatra iray monja amin'ny maro). Ny toetra iray hafa mifandray amin'ny “hazavana” dia izao: ny “hazavana” izay lavina dia miteraka haavo mifanaraka amin'izany amin'ny haizina. Nolavin'ny Advantisma sy nafeniny ny “hazavana lehibe” nomen'Andriamanitra an'i Miller, izay maneho ny fanorenan'ny Advantisma.

“Ilay mahita izay ao ambanin'ny etỳ ivelany, izay mamaky ny fon'ny olona rehetra, dia milaza izao momba ireo izay efa nanana “fahazavana lehibe”: ‘Tsy ory na talanjona izy noho ny toe-panahiny ara-pitondrantena sy ara-panahy.’ Eny tokoa, nifidy ny lalany ihany izy, ary ny fanahiny dia mankafy ny fahavetavetany. Izaho kosa dia hifidy ny fitaka hahazo azy, ary hampianjera aminy izay atahorany; satria raha niantso Aho, dia tsy nisy namaly; raha niteny Aho, dia tsy nihaino izy; fa nanao izay ratsy teo imasoko izy, ary nifidy izay tsy sitrako.’ ‘Andriamanitra handefa fahadisoan-kevitra mahery aminy, mba hinoany ny lainga,’ satria tsy nandray ny fitiavana ny fahamarinana izy mba hovanjena,’ ‘fa nankasitrahany ny tsi-fahamarinana.’ Isaia 66:3, 4; 2 Tesaloniana 2:11, 10, 12.

Nanontany ilay Mpampianatra avy any an-danitra hoe: “Inona no fitaka mahery kokoa afaka mamitaka ny saina noho ny fihamboana fa manorina eo ambonin'ny fototra marina ianareo ary eken'Andriamanitra ny asanareo, kanefa raha ny marina dia zavatra maro no tanterahinareo araka ny paikadin'izao tontolo izao ary manota amin'i Jehovah ianareo? Endrey, fitaka lehibe izany, famitahana mahasarika izay mibodo ny sain'ny olona, rehefa ireo izay efa “nahalala ny fahamarinana indray mandeha” dia mandiso ny endriky ny toe-panahy araka an'Andriamanitra ho toy ny fanahiny sy ny heriny; rehefa mihevitra izy fa manan-karena sy nitombo fananana ary tsy misy ilainy akory, kanefa raha ny marina dia mila ny zavatra rehetra izy.” Testimonies, boky faha-8, 249, 250.

Laodicea, izay nahatongavan'ny Advantisma tamin'ny taona 1856, dia maneho ireo izay nomena “fahazavana lehibe” fahiny, nefa voatendry handray ny “famitaham-be” ao amin'ny Tesaloniana Faharoa, kanefa mandritra izany fotoana rehetra izany dia mino fa ilay fototra sandoka izay naoriny tamin'ny alalan'ny fampidirana vola madinika sandoka sy vatosoa sandoka dia voatendrin'Andriamanitra, nefa raha ny marina dia fototra miorina eo ambonin'ny fasika izany. Ny Advantisma dia “fiangonana izay nanana fahazavana lehibe, porofo lehibe”, nefa “fiangonana” izay nanary “ny hafatra izay” “nalefan'ny Tompo”, ary hatramin'izany dia nandray “fanambarana tsy mitombina indrindra sy fiheverana diso ary fampianaran-diso”.

“Ireo mpitandrina tsy nohamasinina dia miantafy hiady amin'Andriamanitra. Midera an'i Kristy sy ny andriamanitr'izao tontolo izao amin'ny fofonaina iray ihany izy ireo. Na dia milaza ho mandray an'i Kristy aza izy, dia i Barabasy no fihininy, ary amin'ny asany dia hoy izy: ‘Tsy ity Lehilahy ity, fa Barabasy.’ Aoka izay rehetra mamaky ireto andalana ireto hitandrina. Efa nirehareha Satana ny amin'izay azony atao. Heveriny fa ho rava ny firaisana izay nivavahan'i Kristy mba hisy ao amin'ny fiangonany. Hoy izy: ‘Hivoaka aho ka ho fanahy mandainga hamitaka izay azoko, mba hanakiana sy hanameloka ary hanova ny marina ho lainga.’ Aoka ilay zanaky ny fitaka sy ny fijoroana ho vavolombelona mandainga horaisin'ny “fiangonana izay efa nanana fahazavana lehibe,” porofo lehibe, ary io fiangonana io dia hanary ny hafatra izay nalefan'ny Tompo, ka handray ireo filazana tena tsy mitombina sy ireo fiheverana diso ary ireo teôria diso. Mihomehy ny hadalany Satana, satria fantany izay fahamarinana.”

“Maro no hijoro eo amin'ny polipitrantsika mitondra eo an-tànany ny fanilon'ny faminaniana sandoka, izay nodorana avy tamin'ny fanilo afobe an'i Satana. Raha kolokoloina ny fisalasalana sy ny tsi-finoana, dia hesorina hiala amin'ny vahoaka izay mihevitra fa mahalala zavatra betsaka ny mpanompo mahatoky. ‘Raha mba nahalala ianao,’ hoy Kristy, ‘dia ianao koa, indrindra amin'izao andronao izao, ny zavatra izay ho amin'ny fihavananao! fa ankehitriny dia miafina tsy hitan'ny masonao izany.’”

“Nefa mijoro mafy ny fanorenan'Andriamanitra. Fantatry ny Tompo izay Azy. Ny mpanompo voamasina dia tsy maintsy tsy hanana fitaka eo am-bavany. Tsy maintsy ho mazava tahaka ny antoandro izy, afaka amin'ny pentina rehetra avy amin'ny ratsy. Ny asa fanompoana voamasina sy ny asa fanaovan-gazety voamasina dia ho hery amin'ny fampampirapiratahana ny fahazavan'ny fahamarinana amin'ity taranaka maditra ity. Fahazavana, ry rahalahy, fahazavana bebe kokoa no ilaintsika. Tsofy ny trompetra ao Ziona; manandrata fanairana eo an-tendrombohitra masina. Angony ny tafiky ny Tompo, amin'ny fo voamasina, mba hihaino izay holazain'ny Tompo amin'ny olony; fa nampitomboiny ny fahazavana ho an'izay rehetra mety hihaino. Aoka izy ireo hitondra fiadiana sy ho vonona tsara, ka hiakatra ho amin'ny ady—ho famonjena ny an'i Jehovah hanohitra ny mahery. Andriamanitra tenany no hiasa ho an'Isiraely. Ny lela rehetra mandainga dia hampanginina. Ny tanan'ny anjely no handrava ireo tetika mamitaka izay amboarina. Ny fiarovana mimandan'i Satana dia tsy haharesy na oviana na oviana. Ny fandresena dia hanaraka ny hafatry ny anjely fahatelo. Tahaka ny nandravan'ny Kapitenin'ny tafiky ny Tompo ny mandan'i Jeriko, dia toy izany no handresen'ny vahoakan'ny Tompo mpitandrina ny didiny, ary ho resy ny hery rehetra manohitra. Aoka tsy hisy fanahy hitaraina ny amin'ireo mpanompon'Andriamanitra izay tonga taminy nitondra

hafatra avy any an-danitra. Aza mitady tsiny amin'izy ireo intsony, ka hanao hoe: 'Mahery loatra ny filazany; miteny mafy loatra izy.' Mety miteny mafy izy; nefa moa tsy ilaina va izany? Hampandrensin'Andriamanitra mangintsingina ny sofin'izay mihaino raha tsy mety mankatò ny feony na ny hafany izy. Hotsikeraingy sy hotsarainy ireo izay manohitra ny tenin'Andriamanitra."

"Satana dia nametraka ny fepetra rehetra azo atao mba tsy hisy zavatra hiseho eo amintsika amin'ny maha-vahoaka antsika, izay hananatra sy hanitsy antsika ary hamporisika antsika hanary ny fahadisoantsika. Kanefa misy vahoaka izay hitondra ny fiaran'Andriamanitra. Ny sasany hiala hivoaka avy eo amintsika ka tsy hitondra ny fiara intsony. Nefa ireo dia tsy hahavita hanangana rindrina hanakantsakana ny fahamarinana; fa handroso sy hiakatra hatrany izany mandra-pahatongan'ny farany. Taloha dia nanangana lehilahy Andriamanitra, ary mbola manana lehilahy amin'izao fotoana izao Izy, izay miandry ny fotoana sy voaomana hanatanteraka ny baikony—lehilahy izay handalo ao anatin'ny fameperana izay toy ny rindrina voalalotra feta tsy mifangaro tsara ihany. Rehefa apetrak'Andriamanitra eo amin'ny olona ny Fanahiny, dia hiasa izy. Hitory ny tenin'i Jehovah izy; hanandratra ny feony tahaka ny trompetra izy. Ny fahamarinana dia tsy hihena na ho very hery eo an-tànan'izy ireo. Hasehony amin'ny vahoaka ny fahadisoany, ary amin'ny taranak'i Jakoba ny fahotany." Testimonies to Ministers, 409–411.

Ny mamantatra ilay tandindona satana antsoina hoe "ny isan'andro" ho tandindon'i Kristy dia ny midera "an'i Kristy sy ny andriamanitr'izao tontolo izao amin'ny fofonaina iray ihany. Na dia milaza ho mandray an'i Kristy aza izy, dia mamihina an'i Barabasy, ary amin'ny ataony no ilazany hoe: 'Tsy Ity Lehilahy ity, fa Barabasy.'" Ny fahamarinana izay aseho ao amin'ny nofin'i Miller ho "vatosoa", ary koa naseho an-tsary teo ambonin'ireo takela-bato masina roa, dia ilay "fahazavana lehibe" izay nomena an'i Miller, nefa nolavin'ny Advantisma.

Milaza ho midera an'i Kristy amin'ny marika satana izy, ary milaza fa mijoro eo ambonin'ny fanorenan'Andriamanitra, kanefa fanorenana sandoka izany, izay mitondra fitaka mahery ho amin'izay rehetra miorina eo ambonin'izany rafitra ara-pampianarana diso izany. Tsy misy zava-baovao atỳ ambanin'ny masoandro, ary i Israely ankehitriny dia manaraka fotsiny ny dian-tongotra ara-paminaniana navelan'i Israely fahiny.

"Misy zavatra iray manavesatra ny fanahiko: Ny tsy fisian'ny fitiavan'Andriamanitra amin'ny fomba lehibe, izay efa very noho ny fanoherana tsy tapaka ny mazava sy ny fahamarinana, ary noho ny fitaoman'ireo izay efa niasa tamim-pahavitrihana, ka, teo anatrehan'ny porofo mivangongo ambonin'ny porofo, dia nampiasa hery miasa mangina hanoherana ny asan'ny hafatra izay nalefan'Andriamanitra. Tondroiko any amin'ny firenena jiosy izy ireo ka anontaniako hoe: Tsy maintsy havela handeha amin'io lalana io ihany va ny rahalahintsika, dia ny lalan'ny fanoherana jamba, mandra-pahatongan'ny faran'ny fotoam-pahasoavana mihitsy? Raha nisy vahoaka nila mpitily marina sy mahatoky, izay tsy hangina, izay hiantso andro aman'alina, mampaneno ny fampitandremana nomen'Andriamanitra, dia ny Advantista Mitandrina ny Andro Fahafito izany. Ireo izay nahazo mazava lehibe, fahafahana voatahy, izay, tahaka an'i Kapernaomy, nasandratra ho any an-danitra noho ny tombontsoa azony, moa va izy ireo, noho ny tsy fampiasany izany, havelan'ny maizina izay mifanaraka amin'ny

halehiben'ny mazava nomena?"

“Maniry mafy amin’ireo rahalahintsika izay hivory ao amin’ny Fihaonambe Foibe aho mba hihaino ny hafatra nomena ny Laodiseana. Endrey ny toetry ny fahajambana mahazo azy! Efa nentina teo anatrehanareo imbetsaka sy matetika ity lohahevitra ity, nefa ny tsy fahafalianareo amin’ny toe-panahinareo dia tsy mbola lalina sy maharary araka izay hahatonga fanavaozana. ‘Hoy ianao: Manan-karena aho, ary nitombo fananana, ka tsy misy zavatra ilaiko; nefa tsy fantatrao fa ianao no ory sy mahonena sy malahelo sy jamba ary mitanjaka.’ Mitoetra eo amin’ny fiangonantsika ny heloky ny famitahan-tena. Lainga ny fiainam-pivavahan’ny maro.” Manuscript Releases, boky faha-16, 106, 107.

“Kapernaomy” no tanàna izay nofidin’i Jesosy ho tanànanany manokana.

“នរោត្តម
ព្រះយស្សីវាសនគង់នៅក្នុងចន្ទលោះពលេនកែវផ្កាដ៏ណឺរទៅមករបស់ទ្រង់
ហើយទីក្រុងនោះក៏មានលុបបាត់ ‘ទីក្រុងរបស់ទ្រង់ផ្ទាល់’។
វាស្ថិតនៅលើឆ្នេរសមុទ្រកាលីឡា
ហើយនៅជិតព្រំប្រទល់នៃរាបដ៏ស្រស់ស្អាតនៃស្រែស្រែក
បើមិនមែនស្ថិតនៅលើរាបនោះដោយផ្ទាល់ទេ។” The Desire of Ages, 252.

Nifidy an’i Kapernaomy Kristy, tahaka ny nifidianany an’i Jerosalema fahiny.

Ary ny zanany homenaiko ny firenena iray, mba hananan’i Davida mpanompoko jiro mandrakariva eo anatrehako ao Jerosalema, ilay tanàna izay nofidiko ho Ahy hametrahako ny anarako ao. 1 Mpanjaka 11:36

Nifidy ny Advantisma ho tanànanany Kristy tamin’ny taona 1844, ary tamin’ny 1863 dia efa nanorina indray ny tanànan’i “Jeriko” ny Advantisma, izay tandindon’ny fampiononana sy ny haren’i Laodikia. Tahaka ny tamin’ny Isiraely fahiny, dia toy izany koa amin’ny Isiraely ankehitriny. Mino ny Advantisma fa olom-pirenena ny tanàna manokan’Andriamanitra izy, nefa nolaviny ny “fahazavana lehibe” izay manome ny porofon’ny maha-olom-pirenena. Tahaka an’i Silo tamin’ny andron’i Ely sy Hofinia ary Finehasa, dia hotsaraina araka ny “fahazavana lehibe” izay nomena azy fahafahana horaisina ny Advantisma.

“Eo amin’ireo milaza tena ho zanak’Andriamanitra, dia kely loatra ny faharetana naseho, firy ny teny mangidy nambara, ary firy ny fanamelohana navoaka hamelezana ireo izay tsy mitovy finoana amintsika. Maro no nijery ireo anisan’ny fiangonana hafa ho mpanota lehibe, nefa tsy toy izany no fijerin’ny Tompo azy. Ireo izay mijery toy izany ny mambran’ny fiangonana hafa dia mila manetry tena eo ambanin’ny tanan’Andriamanitra mahery. Ireo izay tsarainy sy melohiny dia mety ho nanana fahazavana kely ihany, fotoana vitsy, ary tombontsoa vitsivitsy. Raha nanana ny fahazavana izay nananan’ny maro amin’ny mambran’ny fiangonantsika izy, dia mety ho efa nandroso lavitra kokoa, ary ho nisolo tena tsara kokoa ny finoany teo anatrehan’izao tontolo izao. Momba ireo izay mirehareha amin’ny fahazavany, nefa tsy mandeha ao aminy, dia hoy Kristy: ‘Fa lazaiko aminareo: Ho mora kokoa ny hiaretan’i Tyro sy Sidona amin’ny andro fitsarana noho ny anareo. Ary ianao, ry Kapernaomy [Advantista mitandrana ny andro fahafito, izay nandray fahazavana lehibe], izay nasandratra ho any

an-danitra [amin'ny lafiny tombontsoa], dia haetry hatrany amin'ny helo; fa raha tany Sodoma no natao ny asa lehibe izay natao tao aminao, dia ho naharitra mandraka androany izy. Fa lazaiko aminareo kosa: Ho mora kokoa ny hiaretan'ny tanin'i Sodoma amin'ny andro fitsarana noho ianao.' Tamin'izany fotoana izany dia namaly Jesosy ka nanao hoe: 'Misaotra Anao Aho, ry Ray, Tompon'ny lanitra sy ny tany, satria nafeninao tamin'ny hendry sy ny manan-tsaina [araka ny fiheverany ny tenany] izany zavatra izany, fa nasehonao tamin'ny zaza madinika.'"

"Ary ankehitriny, satria nataonareo avokoa izany asa izany, hoy Jehovah, ary niteny taminareo Aho, nifoha maraina koa ka niteny, nefa tsy nihaino ianareo; ary niantso anareo Aho, nefa tsy namaly ianareo; koa hataoko amin'ity trano ity, izay antsoina amin'ny anarako, izay itokisanareo, sy amin'ny fitoerana izay nomeko anareo sy ny razanareo, tahaka izay nataoko tamin'i Silo. Ary hariko hiala eo anoloako ianareo, tahaka ny nandroahako ny rahalahinareo rehetra, dia ny taranak'i Efraïma rehetra.'"

"Jehovah Tompo dia nanangana teo amintsika andrim-panjakana manan-danja lehibe, ary tsy maintsy hotantanana ireo, tsy tahaka ny fitantanana andrim-panjakana araka izao tontolo izao, fa araka ny filaharan'Andriamanitra. Tsy maintsy hotantanana amin'ny maso tokana mibanjina ny voninahiny ireo, mba hahazoana mamonjy fanahy very amin'ny fomba rehetra. Efa tonga tamin'ny vahoakan'Andriamanitra ny fijoroana vavolon'ny Fanahy, kanefa maro no tsy nihaino ny fananarana sy ny fampitandremana ary ny torohevitra.'"

"Izany àry ankehitriny, ry vahoaka adala sady tsy manan-tsaina, izay manana maso nefa tsy mahita, izay manana sofina nefa tsy mandre: moa tsy hatahotra Ahy va ianareo? hoy Jehovah; moa tsy hangovitra eo anatrehan'ny Tavako va ianareo, Izay nametraka ny fasika ho sisin'ny ranomasina amin'ny didy maharitra mba tsy hahafahany mihoatra azy; ary na dia misamboaravoara aza ny onjany, dia tsy mahery handresy izy; na dia mieronana aza izy, dia tsy mahazo miampita azy? Fa ity vahoaka ity kosa dia manana fo miodina sy mpiodina; efa nivily izy ka lasa. Ary tsy manao ao am-pony izy hoe: Andeha ankehitriny hatahorantsika Jehovah Andriamanitsika, Izay manome orana, dia ny aloha sy ny aoriana, amin'ny fotoanany avy; Izy no mitahiry ho antsika ny herinandro voatendry ho amin'ny fijinjana. Ny helokareo no nampanalavitra izany zavatra izany, ary ny fahotananareo no nihazonana ny zava-tsoa tsy ho azonareo.... Tsy mitsara ny ady izy, dia ny adin'ny kamboty aza, kanefa mbola mandroso ihany izy; ary ny zon'ny mahantra dia tsy tsarainy. Moa tsy hovaliko va izany zavatra izany? hoy Jehovah; moa tsy hamalian'ny fanahiko faty va ny firenena tahaka izao?"

"Moa va terena hilaza ny Tompo hoe: 'Aza mivavaka ho an'ity firenena ity ianao, ary aza manandratra fitarainana na vavaka ho azy, ary aza mifona amiko: fa tsy hihaino anao Aho?' 'Koa dia notazonina ny ranonorana, ary tsy nisy ny ranonorana farany.... Tsy hiantso Ahy va ianao manomboka izao hoe: Raiko ô, Hianao no mpitari-dalana ahy hatramin'ny fahatanorako?'" Review and Herald, 1 Aogositra 1893.

Hotohizantsika ao amin'ny lahatsoratra manaraka ny fandinihantsika ny amin'ilay "fahazavana lehibe" izay nomena an'i William Miller momba ny bokin'ny Apokalypsy.

"Rehefa tonga teto amin'izao tontolo izao Kristy mba haneho ohatra ny fivavahana marina, sy hanandratra ireo foto-kevitra izay tokony hifehy ny fon'ny olona sy ny asany, dia efa nifikitra

lalina tamin'ireo izay nanana fahazavana lehibe ny lainga, ka tsy azon'izy ireo intsony ny fahazavana, ary tsy nanam-pironana hanary ny lovantsofina mba handraisany ny fahamarinana. Nolavin'izy ireo Ilay Mpampianatra avy any an-danitra, nohomboany tamin'ny hazo fijaliana ny Tompon'ny voninahitra, mba hahafahany mitana ny fanaony sy ny noforoniny manokana. Io fanahy io indrindra ihany no aseho eo amin'izao tontolo izao ankehitriny. Tsy tian'ny olona ny mandinika ny fahamarinana, fandrao ho voahelingelina ny lovantsofiny, ka hampidirina filaharana vaovao amin'ny zavatra. Misy ao amin'ny maha-olombelona fitongilanana maharitra ho amin'ny fahadisoana, ary ny olona dia manana fironana voajanahary hanandratra fatratra ny hevitra sy ny fahalalan'olombelona, raha ny amin'izay avy amin'Andriamanitra sy mandrakizay kosa dia tsy voatsikaritra na ankasitrahana.” Counsels on Sabbath School Work, 47.